

آموزش پیشگیری از

HIV/AIDS

اسلاید های تدریس مربی

ویرایش سوم

گروه هدف : عموم مردم

مدل جامع سیستماتیک

آموزش و ارتقاء سلامت

**Systematic comprehensive
Health Education and Promotion model**

SHEP

آموزش اساس دانش
دانش اساس سعادت

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

Part (1-1)

وزارت بهداشت
درمان و آموزش پزشکی

شعار CAP:

باهم، قویتر هستیم۱- کادر بهداشت و درمان }
۲- مرییان همسان و داوطلبین سلامتwww.aidsmap.com
www.shepmodel.com

آدرس وب سایت :

تقدیم به : **شهادا**، به پاس جانفشانی شان در راه **تامین سلامت و امنیت کشور**تقدیم به : **زنان و مردانی** که می کوشند تا کشور خود را به جایی برسانند که مستحق آن است.

اهداف آموزشی : Part (1-2)

انتظار می رود فراگیران عزیز پس از پایان دوره بتوانند:

- ۱- بیماریهای نوپدید و باز پدید را تعریف کنند.
  - ۲- علت گسترش بیماری ایدز در جهان را توضیح دهند.
  - ۳- اهمیت و جایگاه بیماری ایدز را در جهان بیان کنند.
  - ۴- سمبل بیماری ایدز روز جهانی آن را بیان کنند.
  - ۵- آمار و ارقام جهانی، کشوری و استانی مبتلایان به ایدز را بیان کنند.
  - ۶- وضعیت کشور ایران از نظر بیماری ایدز را شرح دهند.
- ۷- وجه تشابه ایدز با پدیده های اجتماعی را شرح دهند.
  - ۸- عامل ایجاد بیماری و نحوه بیماری زایی آن را توضیح دهند.
  - ۹- راههای انتقال و پیشگیری بیماری ایدز را توضیح دهند.
  - ۱۰- گروههای پرخطر را لحاظ ابتلا به بیماری ایدز را نام ببرند.
  - ۱۱- آدرس مراکز مشاوره محل سکونت خود را نام ببرند.
  - ۱۲- وظیفه مردم در قبال کنترل و پیشگیری از بیماری را شرح دهند.
  - ۱۳- طرز صحیح برخورد با بیماران مبتلا به ایدز را بیان کنند.

Part (1-3)

Figure (1-1)

بیماریهای نوپدید : ایدز

بیماریهای باز پدید : سل، سوزاک و سیفلیس

HIV/AIDS

Part (1-4)

بیماری HIV/AIDS یک بیماری نوپدید محسوب میشود که تقریباً ۳۰ سال از عمر آن می گذرد !!

سوال : به نظر شما علت گسترش شدید این بیماری در جوامع خصوصاً در بین نسل جوان چیست ؟۱) **جهل!! (Ignorance)** ..... نقص در دانش۲) **انکار!! (Denial)** ..... نقص در نگرش صحیح و مثبت

Figure (2-1)

Part (2-1) روزهای اول ...

دکتر ساموئل برودر - کشور آمریکا - سال ۱۹۸۱

ما با یک مرد جوانی روبرو هستیم که سیستم ایمنی بدنش در نهایت ضعف و تحلیل است، و تا بحال مثل آنرا ندیده ایم. ما علت آنرا نتوانستیم تشخیص بدهیم، فقط امیدوار هستیم و از خدا می‌خواهیم که دیگر بیماری مثل ایشان را نبینیم!!

به نظر شما در جهان . ایدز . چرا ایدز شد؟! Part (2-2)

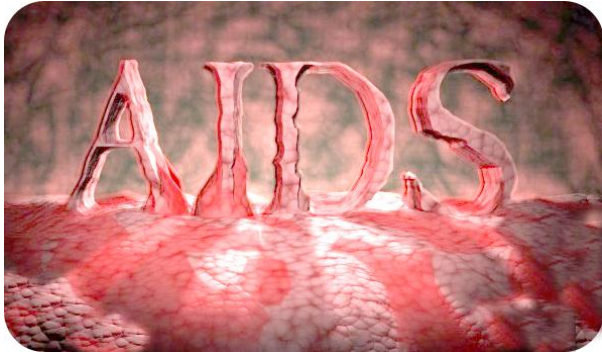

Figure (2-2)

ایدز با **محرمانه ترین رفتار** افراد (رفتار جنسی و اعتیاد تزریقی) سر و کار دارد.

ایدز درمان قطعی **ندارد** و قابل پیشگیری با واکسن **نیست**.

گزارشات اولیه ایدز از مردان همجنس باز { همراه شدن ایدز با بدنامی شیوع در بین معنادین تزریقی و بی بندوباران جنسی

ایدز نیروی کار و جمعیت مولد جامعه (جوانان) را هدف خود قرار داد.

ایدز با آسیب های اجتماعی از جمله فقر و اعتیاد و .... همراه شد.

دوران نهفتگی طولانی مدت ◀ ناشناخته ماندن بیماری و انتقال آن به دیگران.

بعلت ترس از ایجاد چهره منفی در جامعه بین المللی ◀ انکار ایدز توسط جوامع

انکار ایدز توسط جوامع ◀ عدم بکار بستن پیشگیری و درمان ◀ انتشار بیشتر ایدز در بین مردم

Part (2-3)

World Health Organization

UNAIDS
JOINT UNITED NATIONS PROGRAMME ON HIV/AIDS

UNHCR
UNICEF
WFP
UNDP
UNFPA
UNODC
ILO
UNESCO
WHO
WORLD BANK

Part (2-4)

سمبل بیماری ایدز چیست ؟

Figure (2-3)

روبان قرمز

روبان یعنی : حمایت و محبت

علت انتخاب رنگ قرمز:

۱. قرمز به معنی عشق و امید و حمایت که سمبل شور و عشق و مدارا با بیماران است.

۲. قرمز به معنی خون که نماینگر درد و رنج انسانها از مرگ بیماران مبتلا به ایدز است.

۳. قرمز به معنی علامت خطر و نگرانی و انکار است که بی توجهی به آن باعث بوجود آمدن بزرگترین معضل جهانی شده است .

روز جهانی ایدز

Part (2-5)

1 December هر سال مصادف با ۱۰ آذرماه

نمونه ای از شعارها ...

- 2002 من مواظبم شما چطور؟
- 2003 زندگی کنیم و اجازه دهیم زندگی کنند.
- 2004 زنان و دختران و ایدز.
- 2005-2015 هم پیمان در برابر گسترش ایدز.

هم پیمان در برابر گسترش ایدز

پیشگام شویم - توانمند کنیم - تحقق بخشیم

Figure (2-4)

HIV/AIDS

Part (3-1)

بیماری نقص ایمنی اکتسابی / ویروس نقص ایمنی انسانی

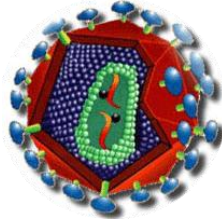

Figure (3-1)

سوال : HIV+ (اچ آی وی مثبت) یعنی چه؟

UN Security Council

تاریخچه بیماری HIV/AIDS

Part (3-2)

۱. ۵ ژوئن ۱۹۸۱: اولین گزارش در مورد ۵ بیمار مبتلا به ذات الریه غیر عادی در مردان هم جنس باز.
۲. ۷ ژانویه ۱۹۸۳: گزارش انتقال همین بیماری از فرد مبتلا به دو شریک جنسی مونث.
۳. ۲۰ می ۱۹۸۳: جداسازی ویروس HIV از یک فرد مبتلا به AIDS در پاریس.
۴. ۱۹۹۳: ایدز مهمترین عامل مرگ در افراد ۲۵-۴۴ ساله **امریکائی** اعلام شد.
۵. ۱۹۹۶: تاسیس واحد **UNAIDS** در سازمان ملل
۶. ۲۰۰۰: اعلام **شورای امنیت** سازمان ملل متحد: **ایدز امنیت همه مردم جهان را به خطر انداخته است و در حال حاضر بزرگترین چالش جهانی است**

Figure (3-2) شورای امنیت

Part (3-3)

توزیع بیماری در جهان ؟

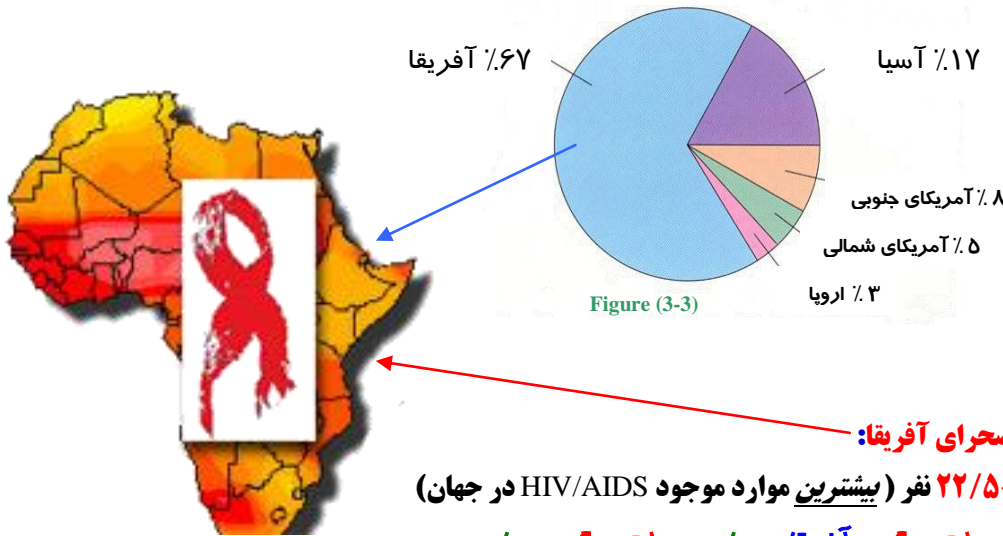

Figure (3-3)

جنوب صحرای آفریقا:

۲۲/۵۰۰/۰۰۰ نفر (بیشترین موارد موجود HIV/AIDS در جهان)

اولین علت مرگ در آفریقا و چهارمین علت مرگ در جهان

درخواست کمک یک زوج آسیایی مبتلا به HIV/AIDS figure (3-5)

در آسیا

گسترش انفجاری است چون :

هر یک دقیقه ۵ جوان آلوده می شوند

کامبوج بی حفاظ ترین کشور منطقه در آسیا (۳٪ زنان باردار ، ۵۰٪ نیروی نظامی ، ۵۰٪ زنان تن فروش

کشورهای عربی (بیش از ۵۰۰/۰۰۰ نفر HIV+ هستند)

نابلد (۲/۳٪ بزرگسالان HIV+)

روسیه بیش از ۱/۵۰۰/۰۰۰ نفر بیمار HIV/AIDS دارد.

در هند تعداد مبتلایان از ۲۰/۰۰۰ نفر در سال ۱۹۸۹ به ۶/۰۰۰/۰۰۰ نفر در سال ۲۰۰۰ رسیده است

۳۰۰ برابر

آخرین آمار و ارقام جهان

Part (4-1)

UNAIDS. WHO تا پایان سال

مردم زنده مبتلا به HIV در این سال _____ نفر
تعداد موارد جدید در این سال _____ نفر
مرگ و میر بعلت AIDS در این سال _____ نفر

توجه: حدود ۷۰۰۰ مورد جدید در هر روز
 حدود ۵۰۰۰ مورد مرگ در هر روز

Part (4-2)

آمار و ارقام ایران

آمار رسمی اعلام شده: بیش از _____ نفر تا پایان

تخمین تعداد مبتلایان به HIV/AIDS _____ نفر !!

به نظر شما علت تفاوت زیاد دو آمار رسمی و تخمینی فوق چیست؟

تعداد مبتلایان در استان _____ نفر تا پایان

figure (4-1)

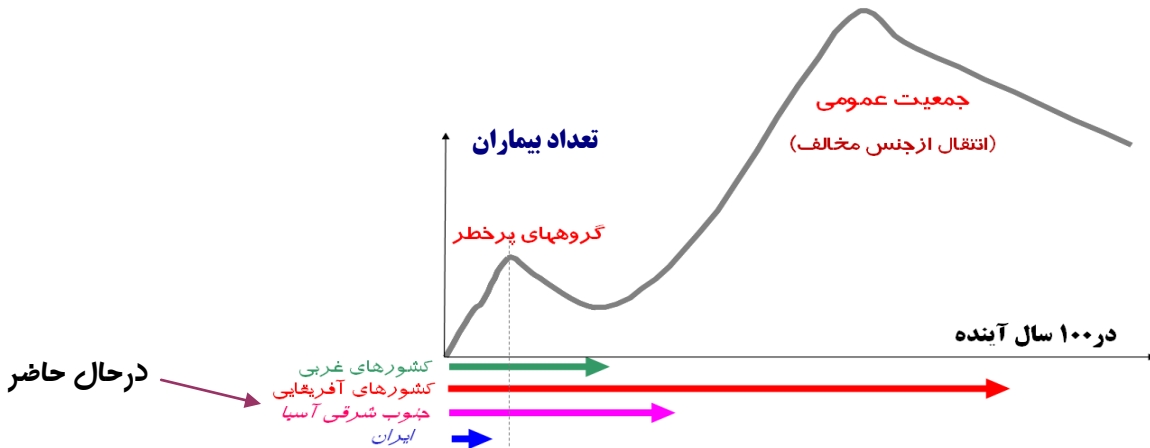
Part (4-3)

تاریخچه ورود و الکوی گسترش HIV/AIDS در ایران!

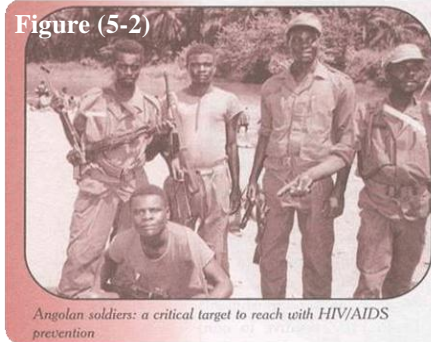
مدل تئوری همه گیری HIV/AIDS در جهان در ۱۰۰ سال آینده

Part (4-4)

وضعیت کشورهای جهان

Part (5-1)

ایدز را به چه پدیده هایی تشبیه کرده اند؟

Part (5-2)

۱۰٪ کوههای یخی شناور در آب اقیانوسها قابل مشاهده هستند ، ۹۰٪ آن زیر آب بوده و در نگاه سطحی و گذرا دیده نمی شود . ولی موجود هست و واقعیت دارد . وضعیت بیماری ایدز در کشورهای خاورمیانه به کوه یخ تشبیه شده است !

(۱) پدیده کوه یخ (Ice berg)

سونامی موجهای سهمگین دریایی هستند که در اثر زمین لرزه در اقیانوسها تولید می شوند و بسیار ویرانگر هستند . اشاره می شود ، کشورهایی که فرصت آموزش و پیشگیری از بیماری ایدز را از دست بدهند (و حقیقتا فرصت اندک است) ، فاجعه ایدز همانند موجهای قدرتمند سونامی جوامع انسانی آن کشورها را در خواهد نوردید ، همانند کشورهای آفریقایی که متأسفانه در بعضی از آنها بیش از نیمی از جمعیت یک کشور مبتلا به HIV/AIDS می باشند !

(۲) پدیده سونامی (Tsunami)

همانطور که می دانید کشتی تایتانیک (پیشرفته ترین و عظیم الجثه ترین ساخته بشر در سال ۱۹۱۲) قرار بود از انگلستان عازم آمریکا شود . ولی متأسفانه در طول مسیر بعثت غفلت دیده بان کشتی ، در اثر برخورد با کوه یخی ، غرق شد و بسیاری از مسافریــــن آن از بین رفتند .
وجه اشتراک بین فاجعه تایتانیک و فاجعه بیماری ایدز :
(۱) مسافریــــن کشتی تایتانیک از همه طبقات جامعه (ثروتمند - طبقه متوسط - فقیر) بودند . ایدز هم یک بیماری است که همه طبقات جامعه میتوانند به آن مبتلا شوند .
(۲) غرق شدن کشتی تایتانیک به علت غفلت دیده بانان آن و برخورد با کوه یخ بود . جوامع پیشرفته امروزی هم به دلیل غفلت دیده بانان سلامت جامعه (مردم و مسئولین) در خطر تهدید برخورد با کوه یخ ایدز هستند .

(۳) فاجعه تایتانیک (TITANIC peril)

عامل ایجاد بیماری

Part (6-1)

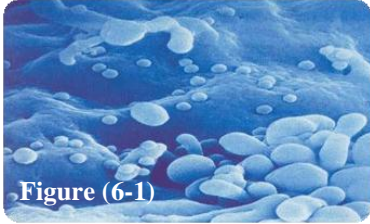

Figure (6-1)

عامل ایجاد کننده بیماری ایدز **ویروس** نقص ایمنی انسانی (HIV) می باشد .
این ویروس در تمام مایعات بدن وجود دارد .

ولی تنها مایعاتی از بدن انسان که **مطمئناً** میتواند آلوده کننده باشد :

خون (Blood) - ترشحات جنسی مردانه و زنانه و **شیر مادر**

دو نکته

Part (6-2)

اشک و بزاق و سایر مایعات بدن **نمی** توانند آلوده کننده باشند .
عمر ویروس HIV/AIDS در محیط خشک بیرون در حد چند ساعت است .

اساس بیماری زایی :

Part (6-3)

حمله ویروس به سیستم ایمنی بدن و کاستن تعداد و عملکرد سلولهای ایمنی

Figure (6-2)

در عرض ۳ تا ۶ هفته اول
علائم **عمومی** مثل :
تب ،
گلودرد
بی اشتهايي و...

۱- عفونت اولیه

مراحل سه گانه

Part (6-4)

HIV/AIDS

۲- مرحله نهفتگی ← بدون علائم ظاهری

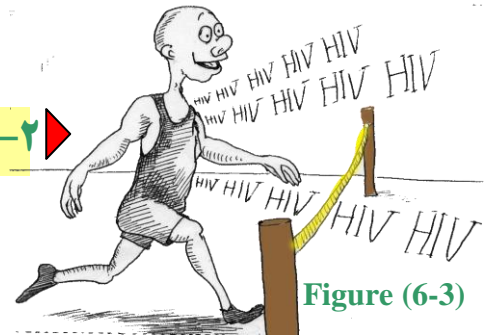

Figure (6-3)

ضعف شدید سیستم ایمنی بدن
بروز عفونتهای فرصت طلب
کاهش وزن شدید
و نهایتاً مرگ

۳- مرحله ایدز

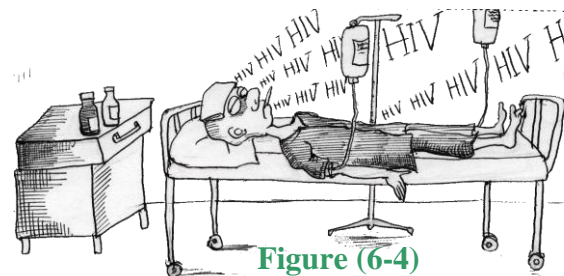

Figure (6-4)

Part (6-5)

۱ تا ۳ ماه بعد

مثبت شدن نتیجه آزمایش

ورود ویروس به بدن

مرحله پنجره یا Window period

تا ۱۰ سال بعد

مرحله ایدز

ورود ویروس به بدن

Part (7-1)

Figure (7-1)

Figure (7-4)

Figure (7-3)

Figure (7-2)

نقاشی های دو کودک برنده جایزه

Part (7-2)

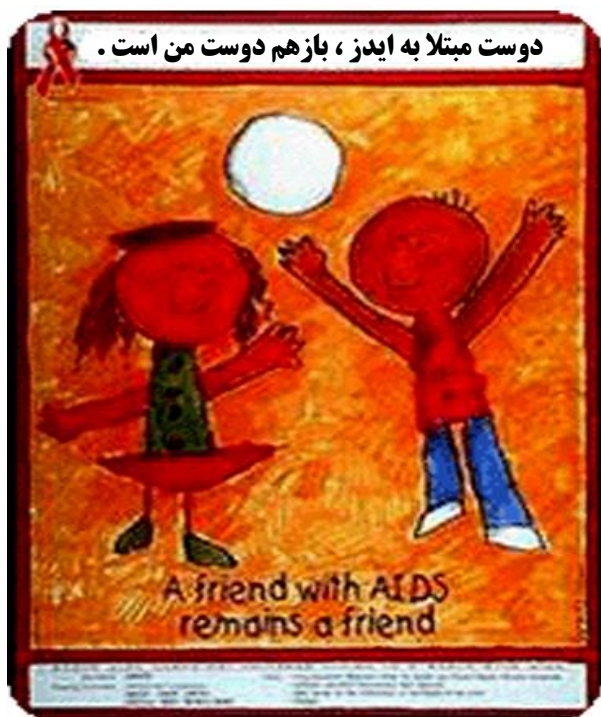

Figure (7-6)

Figure (7-5)

راههای انتقال بیماری

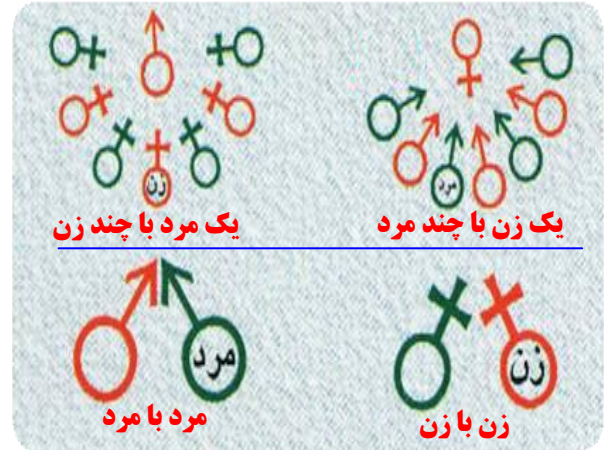
تماس جنسی : بیشترین انتقال در:

کسانی که دارای شرکای جنسی متعدد هستند .

و بین منحرفین جنسی: همجنس بازان (در هردو جنس)

احتمال انتقال بیماری در تماس های :

مقعدی (anal) **بیشتر از** مهبلی (vaginal) **بیشتر از** دهانی (oral)

گروه های پرخطر ابتلا به HIV/AIDS از نظر راه انتقال جنسی.

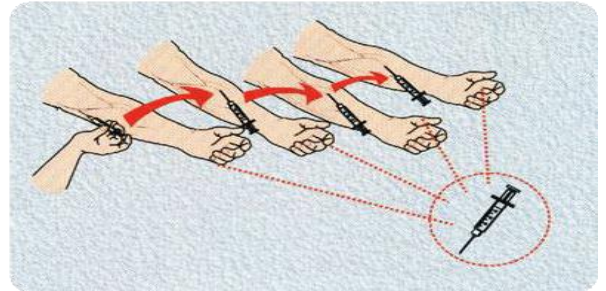
به نظر شما در یک رابطه جنسی احتمال انتقال : از زن به مرد بیشتر است یا مرد به زن ؟

جواب : مرد به زن **بیشتر از** زن به مرد ، تا میزان ۸ برابر

علت : به دلیل تفاوت ساختمان اندام های تناسلی زن و مرد

استفاده مشترک از سرنگ و وسایل تزریق آلوده: تزریق با سرنگ و یا وسایل تزریق آلوده بصورت مشترک (شایع در بین مصرف کنندگان تزریقی مواد مخدر)

خون : از طریق خون و فرآورده های خونی و ابزار آلوده در تماسهای شغلی

انتقال از مادر به کودک :

حین بارداری ۳۰٪

حین زایمان ۶۵٪

دوران شیردهی ۲۰٪

عدم انتقال از راههای زیر

Part (9-1)

Figure (9-1)

توجه:

باور کنید که :

ویروس ایدز از طریق تماسهای عادی مانند استفاده از استخر شنا، توالت عمومی و حمام ، وسایط نقلیه عمومی، گزش حشرات، عطسه ، سرفه ، ظروف غذا خوری ، دست دادن و بوسیدن معمولی منتقل نمی شود.

(۸۰٪) راه انتقال HIV/AIDS در سطح جهان تماس جنسی است.

Part (9-2)

کودکان از همان ابتدا باید با HIV/AIDS به عنوان یک بیماری آشنا شوند.

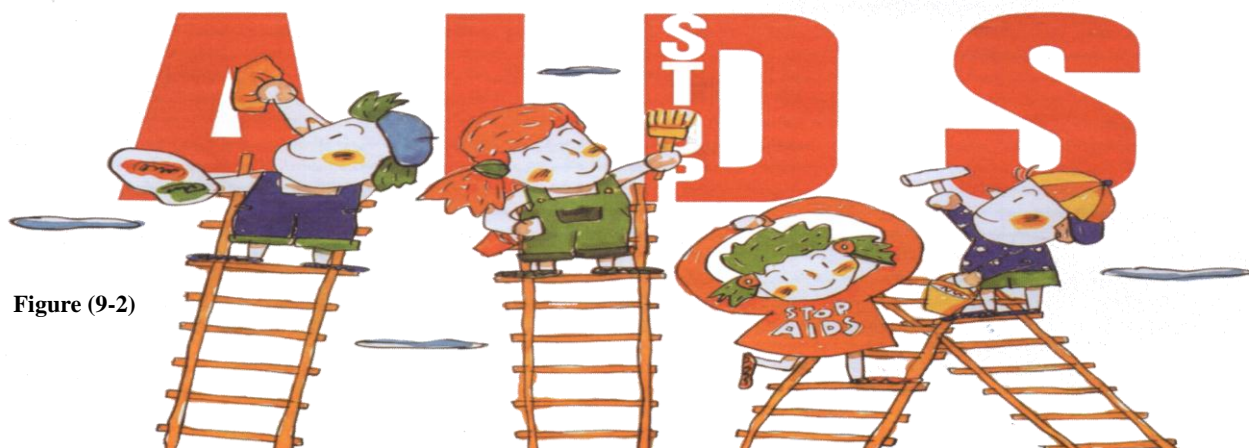

Figure (9-2)

Figure (9-3)

آموزش پیشگیری از ایدز را باید از دبستان شروع کرد

Part (10-1)

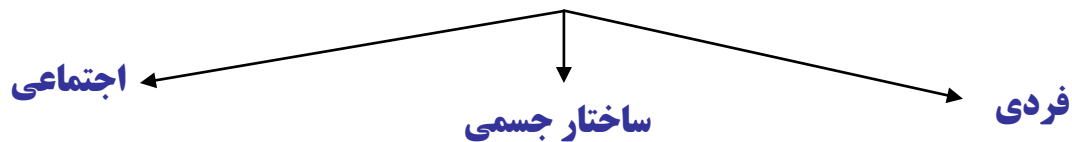
با در نظر گرفتن میزان شیوع، گروههای اصلی پرخطر و در معرض خطر در کشور ما عبارتند از:

- ۱- مصرف کنندگان تزریقی مواد مخدر
- ۲- تن فروشان
- ۳- همسران یا شرکای جنسی گروههای فوق
- ۴- زندانیان
- ۵- نوجوانان و جوانان (گروه در معرض خطر)

Part (10-2)

فاکتورهای مساعد کننده (فاکتورهای خطر) برای ابتلا به HIV/AIDS

- مهاجرت (شغلی - تحصیلی، تفریحی و ...)
- استفاده مشترک از وسایل برنده و نوک تیز (مثل سرنگهای مشترک - تیغ - سوزن های خال کوبی و تاتو و ...)
- بی سواد، فقر، بیکاری
- تبعیض و سوء استفاده جنسی
- شیوع عفونت در جامعه

- رابطه جنسی حفاظت نشده (بدون استفاده از کاندوم)
- داشتن شرکای جنسی متعدد
- رابطه جنسی مقعدی
- بیماری های آمیزشی
- مواد مخدر تزریقی، معتادین الکل و مواد روانگردان (قرصهای X، شیشه و ...)

زندگی کودکان در دنیایی که ایدز از واقعتهای آن است.

Part (10-3)

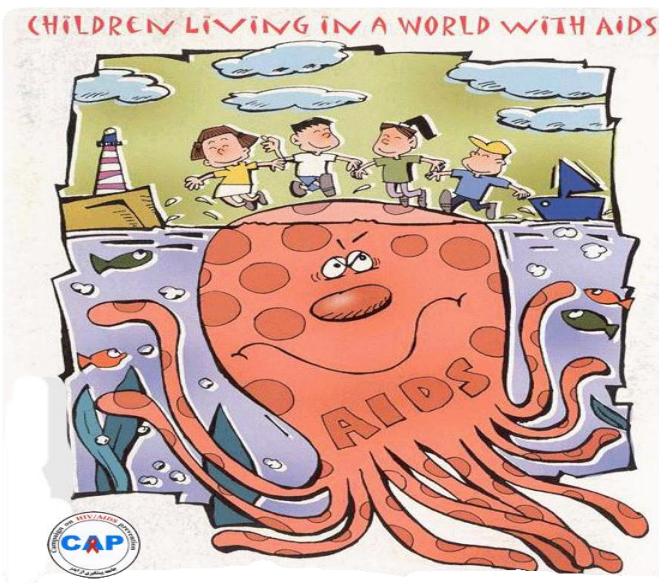

Figure (10-2)

Figure (10-1)

HIV/AIDS راههای پیشگیری از عفونت

Part (11-1)

- به تاخیر انداختن اولین رابطه جنسی تا زمان ازدواج یا شریک جنسی ثابت (همسر) (پابندی به اصول اخلاقی و خانوادگی، تقویت اعتقادات مذهبی و معنویات)
- در صورت وجود رابطه جنسی :
- الف) استفاده از کاندوم (کاپوت) به عنوان محافظ فیزیکی
- ب) اطمینان از سالم بودن شریک جنسی

راههای پیشگیری از عفونت
HIV/AIDS
در رابطه جنسی

توجه :

قرصهای ضد بارداری نقشی در پیشگیری از انتقال بیماری ایدز ندارند.

Figure (11-1)

Part (11-2)

- ۱) ترغیب جهت ترک اعتیاد
- ۲) تبدیل اعتیاد تزریقی به خوراکی یا تدخینی (مراکز ترک اعتیاد)
- ۳) عدم استفاده از سرنگ مشترک هنگام تزریقات (پخش سرنگ رایگان)
- ۴) در غیر اینصورت استفاده از مواد ضد عفونی کننده (وایتکس) قبل از استفاده از سرنگ

راههای پیشگیری از عفونت
HIV/AIDS
در مصرف کنندگان تزریقی مواد مخدر

در همه حال : انجام آزمایش خون ، آموزش و مشاوره بصورت دوره ای توصیه می شود.

Figure (11-2)

Part (11-3)

شعار سازمان انتقال خون :

اهداء خون سالم اهداء زندگی

سازمان انتقال خون ایران

- الف) مشاوره اولیه در افراد اهدا کننده خون و غربالگری تمام خونهای اهدا شده.
- ب) استفاده از اهدا کنندگان دائمی خون
- ج) تبلیغ اهداء خون در گروههای کم خطر
- د) عدم استفاده مشترک از وسایل نوک تیز و برنده مثل تیغ ، سوزن خال کوبی ، تاتو و غیره

راههای پیشگیری از عفونت
HIV/AIDS
از طریق خونی

- زمانیکه خون یا مایعات خونی آلوده در مکانی می ریزد، باید اقدامات زیر را انجام داد:
- ۱- پوشیدن دستکش ۲- برداشتن مواد قابل جمع آوری با دستمال دارای قابلیت جذب
- ۳- شستشوی محل با آب و شوینده ها و ضد عفونی محل با وایتکس

Figure (12-1)

فرض بر اینکه تمام بیماران احتمال آلودگی به HIV را دارند
استفاده از دستکش لاتکس حین انجام خدمات
استفاده از عینک و ماسک حین انجام خدمات

Part (12-1)

راههای پیشگیری از عفونت

HIV/AIDS

کارکنان گروه پزشکی

درمان؟

Part (12-2)

HIV/AIDS درمان قطعی **ندارد**

Part (12-3)

در صورت شک به ابتلا و یا داشتن هرگونه سوال در مورد HIV/AIDS چه باید کرد؟

بهترین کار مراجعه به مرکز مشاوره شهرستان محل سکونت در اولین فرصت ممکن است .

☑ برای مراجعه به مراکز مشاوره ایدز نیازی به معرفی پزشک نیست و هرکس می تواند بصورت مستقیم مراجعه کند.

☑ در مراکز مشاوره ایدز تمام اطلاعات مراجعین محترم کاملاً محرمانه و خصوصی است .

☑ ارائه کلیه خدمات پیشگیرانه ، بهداشتی و درمانی رایگان است .

Figure (12-2)

آدرس مراکز مشاوره ایدز و بیماری های رفتاری سراسر کشور :

www.aidschap.com

www.shepmodel.com

پیشگیری از ایدز بسیار آسان است ، اگر الفبای پیشگیری از آن را رعایت کنیم ... ☺

Part (12-4)

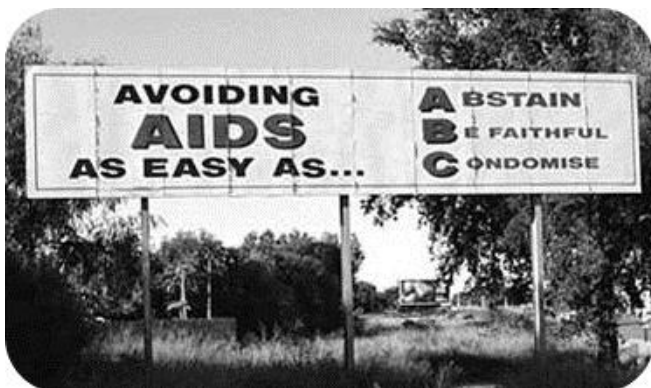

Figure (12-3)

Abstain= A خویشتن داری

به معنی خویشتن داری تا سن ازدواج و داشتن شریک جنسی ثابت (همسر)

Be faithful= B وفاداری به همسر

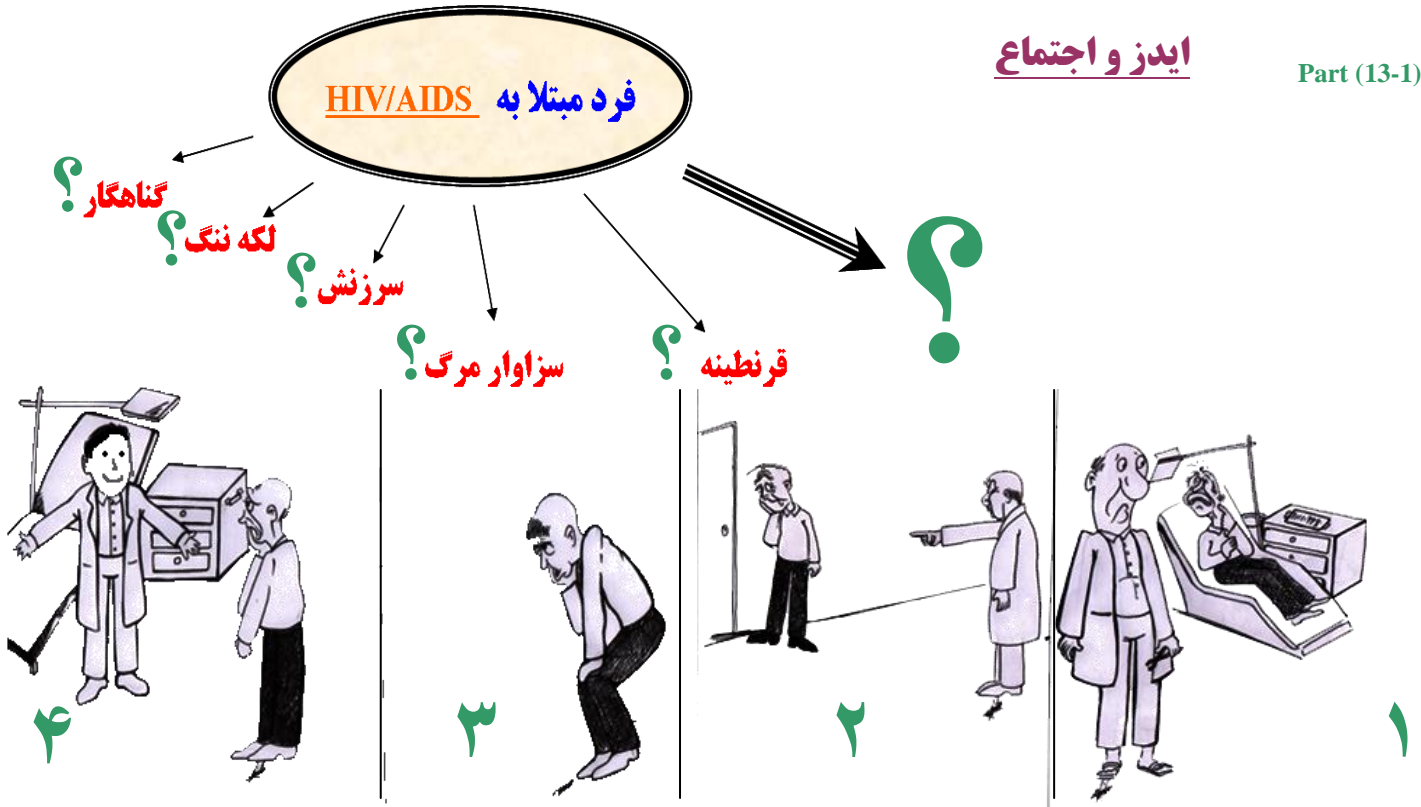
به معنی وفاداری به همسر و کانون خانواده

Condomise= C استفاده از کاندوم

و پرهیز از رفتارهای جنسی محافظت نشده

ایدز و اجتماع

Part (13-1)

پس: فرد مبتلا به HIV/AIDS فقط و فقط یک بیمار است.

ضرورت مشاوره با افرادی که با HIV زندگی می کنند.

Part (13-2)

بیماران مبتلا به ایدز را دریابیم

نگرش مثبت - رازداری - حمایت اجتماعی

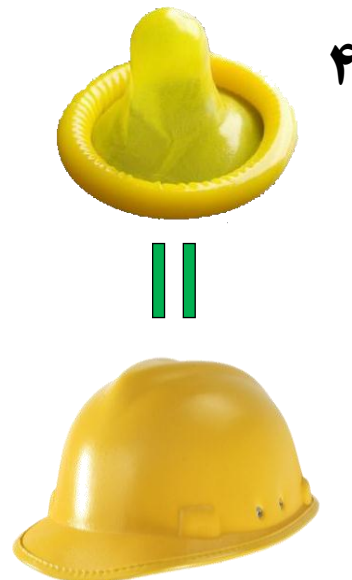
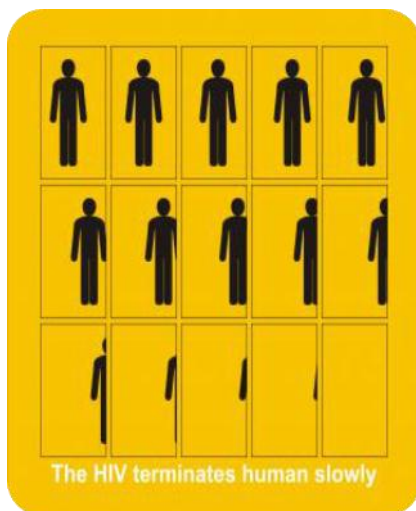
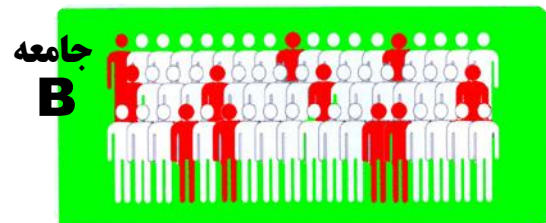
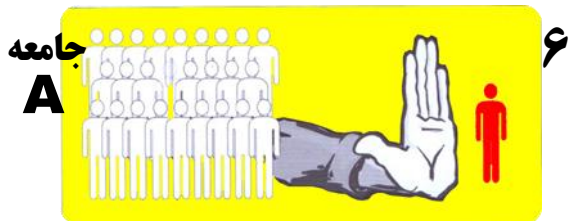
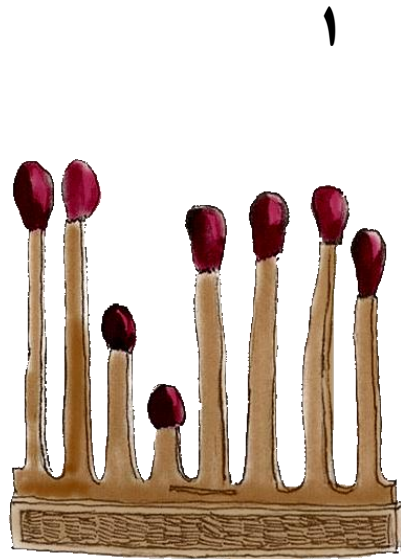
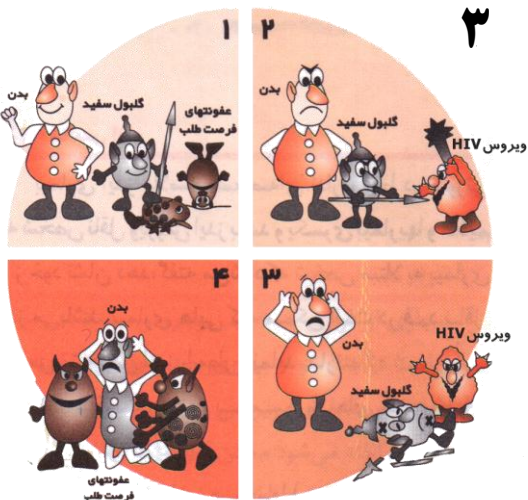
نقش مردم در پیشگیری و کنترل بیماری ایدز؟

Part (13-3)

- ۱- شرکت در برنامه های اطلاع رسانی ، آموزش و حمایت عمومی و انتقال آموخته های خود به دیگران
- ۲- کمک به افزایش سطح آگاهی و ایجاد نگرش صحیح نسبت به بیماری ایدز
- ۳- کمک به رفع تبعیض و رعب و وحشت بی مورد و کاهش انگ و بدنامی ایدز در جامعه
- ۴- اصلاح رفتارهای پرخطر (جنسی - اعتیاد)

به نظر شما مفهوم این تصاویر چیست ؟

انتظار ما از شما شرکت کنندگان عزیز ....

اطلاعات و آگاهی هایی را که کسب کرده اید در اختیار خانواده، فامیل، دوستان و همکاران خود قرار دهید تا بدینوسیله قدمی در جهت کنترل و پیشگیری از بیماری HIV/AIDS برداریم. انشاءالله

ایران عزیز پاینده باشی

شما نیز می توانید به شبکه بزرگ کشوری مریبان جامعه پیشگیری از ایدز بپیوندید

www.aidsmap.com
www.shepmodel.com

زندگی صحنه یکتای هنرمندی ماست، هر کسی نغمه خود خواند و از صحنه رود، صحنه پیوسته به جاست، خرم آن نغمه که مردم بسیارند به یاد

انسان سالم
محور توسعه پایدار

Healthy human
is the base for sustainable development

Systematic comprehensive Health Education and Promotion model

تحولی نو. در سیستم آموزش و ارتقاء سلامت

مدل جامع سیستماتیک آموزش و ارتقاء سلامت

www.aidschap.com
www.shepmodel.com